

NACIONALNI INŠTITUT ZA JAVNO ZDRAVJE, OE CELJE

EPIDEMIOLOŠKO SPREMLJANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI V REGIJI CELJE V LETU 2025

Letno poročilo

CELJE, marec 2026

Uspešno varovanje zdravja prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi zahteva sodelovanje in komuniciranje s strokovnjaki različnih strok in resorjev ter sodelovanje s širšo skupnostjo. Zato se zahvaljujemo vsem, ki sodelujete z nami.

Alenka Trop Skaza, Severin Nemeč Herkess, Vesna Tominšek, Tina Tavčar, Alenka Pelko, Tanja Babič, Anja Mikuž

Spremljanje pojavljanja, razširjenosti in epidemioloških značilnosti nalezljivih bolezní predpisuje Zakon o nalezljivih boleznih in posebnih ukrepih za njihovo preprečevanje in obvladovanje (Ur. l. RS št. 16/99). Nalezljive bolezni se prijavljajo in spremljajo po načelu regijske pristojnosti ter so ena izmed pomembnih nalog območnih enot Nacionalnega inštituta za javno zdravje. Spremljanje vključuje:

- spremljanje gibanja nalezljivih bolezní (sistematično zbiranje in analiziranje podatkov o prijavljenih nalezljivih boleznih in o smrtih zaradi nalezljivih bolezní),
- epidemiološko raziskovanje in vodenje izbruhov (terensko poizvedovanje in izdelava poročil v primeru vsakega izbruha ali suma na izbruh ter pri nekaterih vrstah nalezljivih bolezní),
- sodelovanje in nudenje strokovne podpore cepilnim timom pri izvajanju cepljenj, cepljenje določenih skupin ljudi z zdravstvenimi indikacijami v breme OZZ,
- antirabično dejavnost,
- vzgojno-izobraževalno dejavnost.

Na Celjskem je bilo v letu 2025 prijavljenih **8475** primerov nalezljivih bolezní (Tabeli 1, 2). V teh podatkih niso upoštevani primeri AIDS-a, spolno prenosljivih bolezní, tuberkuloze, akutnih respiratornih okužb, pljučnic (MKB-10: J12, J14-18), posameznih primerov akutnih gastroenterokolitisev in dermatofitoz, kjer povzročitelj ni opredeljen.

Letna stopnja obolevnosti vseh nalezljivih bolezní je v letu 2025 znašala **276.6/10.000** prebivalcev in je bila nižja kot v letu 2024 (324.8/10.000) in nižja od petletnega povprečja (1281.6/10.000).

Najvišjo stopnjo obolevnosti smo v letu 2025 zabeležili v upravni enoti **Sevnica (401.9/10.000)**, najnižjo pa v upravni enoti **Celje (223.5/10.000)**.

V naši regiji smo v letu 2025 registrirali **35** večjih izbruhov nalezljivih bolezní, v katerih je obolelo **494** oseb. Število obolelih v izbruhih je bilo višje kot leta 2024 (17 izbruhov, 401 obolelih).

V letu 2025 v regiji nismo zabeležili primerov klasičnih karantenskih bolezní, davice, otroške paralize, rdečk, mumpsa, tetanusa in stekline. Zabeležili smo 9 primerov oslovskega kašlja, kar je precej manj kot leta 2024 (104). Že vrsto let je pri nalezljivih boleznih, proti katerim cepimo, prisotna dinamika upadanja števila obolelih oziroma se bolezni praktično ne pojavljajo več, kar potrjuje uspešnost izvajanja imunizacijskega programa. Izjema je oslovski kašelj, ki se sporadično ali v obliki manjših izbruhov pojavlja večinoma pri starejših osnovnošolskih in srednješolskih otrocih.

V okviru epidemiološkega dela smo izvajali poizvedovanje s pomočjo epidemioloških anket. V letu 2025 je bilo prijavljenih 303 primerov nalezljivih bolezní, ki v skladu z Definicijami prijavljivih nalezljivih bolezní za namene epidemiološkega spremljanja, zahtevajo epidemiološko poizvedovanje. Izvedenih je bilo 147 anketiranj (48.5%). Največ epidemiološkega poizvedovanja je bilo opravljenega pri črevesnih nalezljivih boleznih (81).

TABELA 1: GIBANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI PO UPRAVNIH ENOTAH, REGIJA CELJE, 2025

	Brežice	Celje	Laško	Mozirje	Sevnica	Konjice	Šentjur	Šmarje	Velenje	Žalec	Skupaj
SALMONELOZA	13	7	2	3	2	2	1	3	6	12	51
GRIŽA	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
KAMPILOBAKTERIOZA	12	30	9	10	9	8	15	18	26	23	160
JERSINIOZA	3	2	2	1	0	0	0	0	1	3	12
DRUGI BAKT. ENTEROKOL.	28	54	19	16	19	15	17	29	34	38	269
ROTAVIROZA	21	12	2	6	4	1	2	2	11	3	64
NOROVIROZA	15	55	7	3	24	14	11	14	8	26	177
DRUGI VIRUSNI ENTEROKOL.	9	13	5	2	2	2	1	3	1	9	47
ATI	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
HEPATITS A	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2
HEPATITS E	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
DRUGE PROTOZOJSKE BOLEZNI	4	5	0	2	0	1	0	5	3	6	26
LEPTOSPIROZA	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
LISTERIOZA	0	1	1	1	0	1	0	0	1	0	5
ŠKRLATINKA	0	23	4	7	14	18	17	5	22	56	166
STREPT. FARINGITIS	6	15	1	5	11	27	2	22	21	6	116
STREPT. TONZILITIS	69	202	26	44	72	105	50	70	72	125	835
NORICE	79	143	83	9	25	57	136	157	173	137	999
HERPES ZOSTER	32	74	25	42	45	63	63	57	111	107	619
INFEK. MONONUKLEOZA	14	24	6	6	7	7	7	10	22	15	118
GRIPA	370	462	93	149	349	208	126	338	357	407	2859
COVID-19	95	123	47	50	82	43	34	78	87	68	707
INVAZIVNE PLJUČNICE	0	4	0	0	0	2	2	5	3	1	17
OSLOVSKI KAŠELJ	0	1	0	0	0	1	0	1	1	5	9
ERIZIPEL (ŠEN)	4	16	7	9	7	23	6	7	13	19	111
SEPSA	8	30	10	11	9	13	22	17	20	14	154
MENINGOKOKNI MENINGITIS	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
BAKT. MENINGITIS	0	2	0	1	0	0	1	0	0	2	6
SEROZNI MENINGITIS	0	7	0	0	0	0	0	2	0	3	12
ZOSTER MENINGITIS	0	0	0	3	0	1	1	0	0	2	7
VARIČELNI MENINGITIS	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	3
KLOPNI MENINGITIS	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	3
LYME BORELIOZA	16	42	27	66	35	87	33	65	65	58	494
ATROFIČNO VNETHJE UDOV	3	2	0	1	1	1	1	1	0	1	11
HEPATITS B	1	27	6	0	3	8	6	8	21	8	88
HEPATITS C	1	7	0	0	1	2	0	2	1	4	18
MIKROSPORIJA	2	10	0	2	2	3	6	1	9	5	40
GARJAVOST	33	32	1	16	2	4	11	9	42	11	161
LEGIONARSKA PLJUČNICA	2	6	2	0	2	2	2	2	4	6	28
DENGA	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
TOKSOPLAZMOZA	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2

ENTEROBIOZA	2	2	0	4	4	3	9	0	1	5	30
EHINOKOKOZA	0	2	0	0	1	0	0	1	0	0	4
CISTICERKOZA	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
PSITAKOZA	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
POLINEVROPATIJA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
DRUGE BAKTER. BOLEZNI	4	5	0	2	3	2	7	3	7	2	35
SKUPAJ	847	1445	388	472	737	729	591	936	1143	1188	8475
MORBIDITETA / 10000 PREBIVALCEV	349.3	223.5	225.2	289.2	401.9	316.5	291.1	288.5	249.6	276.2	276.6

TABELA 2: GIBANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI, REGIJA CELJE, LETO 2021 – 2025

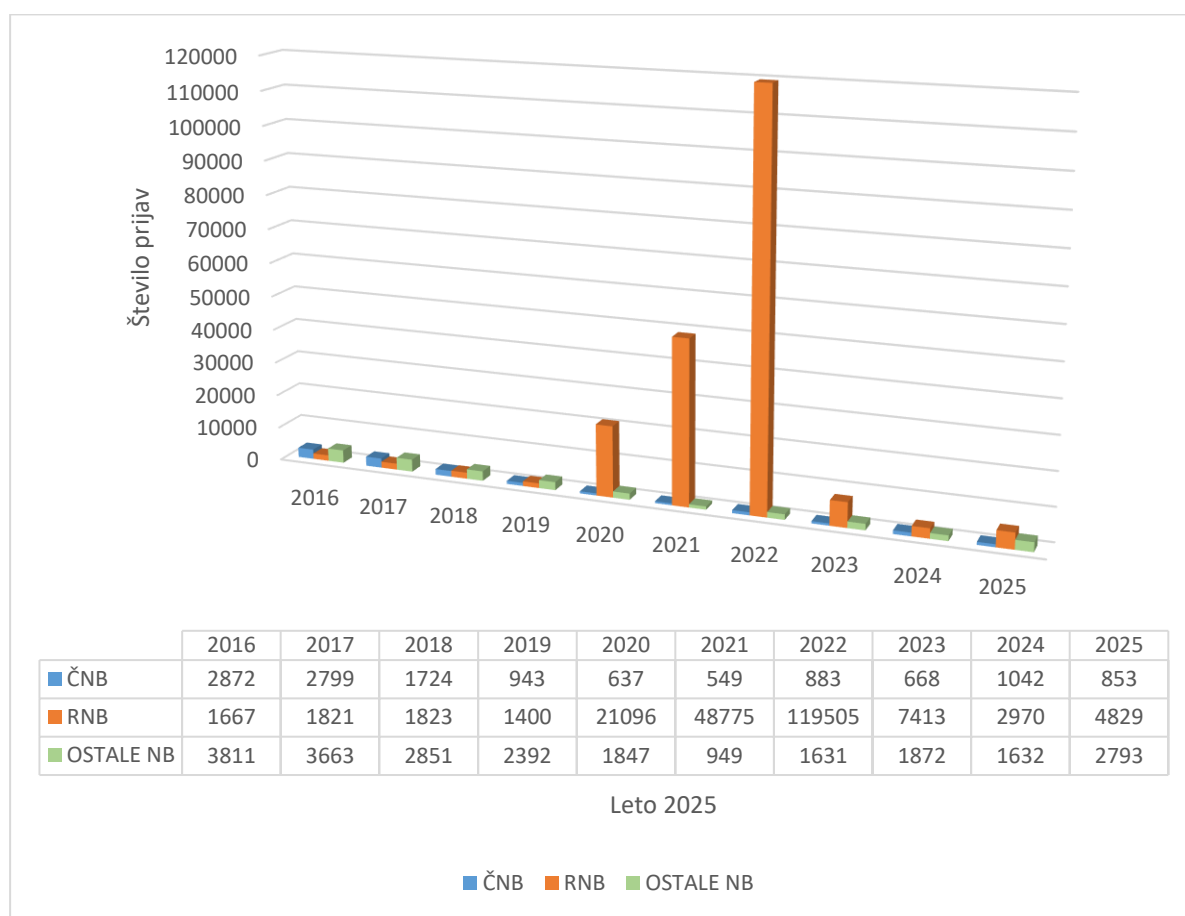
	2021	2022	2023	2024	2025	Povprečje 2021-2025
SALMONELOZA	25	63	40	56	51	47
KAMPILOBAKTERIOZA	160	171	182	149	160	164,6
JERSINIOZA	7	4	11	11	12	9
GRIŽA	2	2	3	4	2	2,6
DRUGI BAKTER. ENTEROKOL.	159	158	231	255	269	214,4
ATI	1	0	1	0	1	0,6
ROTAVIROZA	21	115	40	126	64	73,2
NOROVIROZA	122	314	95	363	177	214,2
DRUGI VIRUSNI ENTEROKOL.	23	26	25	39	47	32
HEPATITIS A	0	4	3	0	2	1,8
PROTOZOJSKE ČREV.BOL.	18	10	28	32	26	22,8
ENTEROBIOZA	3	8	6	4	30	10,2
ŠKRLATINKA	16	65	190	234	166	134,2
STREPT. TONZILITIS	4	92	577	995	835	500,6
STREPT. FARINGITIS	7	18	34	97	116	54,4
HERPES ZOSTER	164	149	136	142	619	242
NORICE	347	1060	1240	831	999	895,4
INVAZIVNE PLJUČNICE	8	9	7	5	17	9,2
MONONUKLEOZA	27	22	40	48	118	51
GRIPA	2	318	539	713	2859	886,2
COVID-19	48708	118960	6001	857	707	35046,6
ERIZIPEL (ŠEN)	33	42	57	59	111	60,4
SEPSA	109	53	119	140	154	115
MENINGOKOKEMIJA	0	2	1	4	1	1,6
BAKT. MENINGITIS	3	7	7	2	6	5
SEROZNI MENINGITIS	4	8	7	6	12	7,4
ZOSTER MENINGITIS	0	1	9	7	7	4,8
VARIČELNI MENINGITIS	2	2	0	3	3	2
MENINGITIS/ENCEFALITIS neopredeljen	7	0	0	0	0	1,4
DRUGE VRSTE MENINGITIS	0	1	0	1	0	0,4

Epidemiološko spremljanje nalezljivih bolezní v regiji Celje v letu 2025

KLOPNI MENINGITIS	6	9	5	2	3	5
LYME BORELIOZA	178	198	139	151	494	232
ATROFIČNO VNETHJE UDOV	5	2	3	4	11	5
HEPATITIS B	4	7	12	15	88	25,2
HEPATITIS C	2	6	10	26	18	12,4
HEPATITIS E	0	0	0	0	1	0,2
OSLOVSKI KAŠELJ	1	0	20	104	9	26,8
OŠPICE	0	0	0	1	0	0,2
TETANUS	0	1	0	0	0	0,2
MIKROSPORIJA	31	18	31	38	40	31,6
GARJAVOST	24	37	36	60	161	63,6
TULAREMIJA	0	1	0	0	0	0,2
LEPTOSPIROZA	3	3	2	5	1	2,8
TOKSOPLAZMOZA	5	1	9	4	2	4,2
LEGIONARSKA PLJUČNICA	11	24	29	26	28	23,6
HEMORAGIČNA MRZLICA	7	0	5	0	0	2,4
MALARIJA	1	2	3	0	0	1,2
DENGA	0	0	1	2	2	1
ZAHODNONILSKA MRZLICA	0	0	0	1	0	0,2
LIŠMANIOZA	0	0	1	0	0	0,2
TRIHURIOZA	0	1	0	0	0	0,2
EHINOKOKOZA	2	0	2	0	4	1,6
CISTICERKOZA	0	1	0	0	1	0,4
AMEBIOZA	0	1	0	0	0	0,2
LISTERIOZA	0	2	3	3	5	2,6
CJB	0	0	0	0	0	0
TOKSOKARIOZA	1	0	0	0	0	0,2
RIKECIOZA neopredeljena	1	0	0	0	0	0,2
PSITAKOZA	0	0	0	0	1	0,2
DRUGE BAKTERIJSKE BOLEZNI	9	18	13	19	34	18,6
MPOX	0	3	0	0	0	0,6
POLINEVROPATIJA	0	0	0	0	1	0,2
SKUPAJ	23515	50273	122019	9953	8475	39273
MORBIDITETA / 10000 PREBIVALCEV	767.4	1640.6	3982.0	324.8	276.6	1281.6

GIBANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI V LETIH 2016 DO 2025

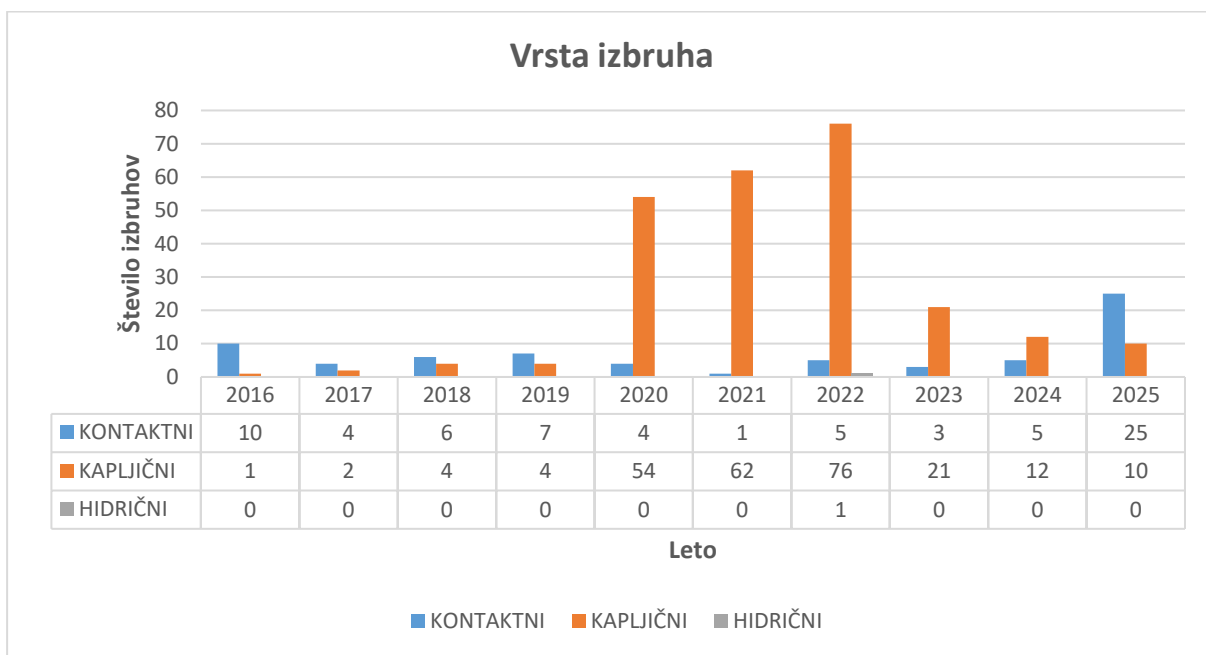
Število prijav nalezljivih bolezní se v zadnjih 10-ih letih giblje od 8350 (v letu 2016) do 8475 (v letu 2025). Zabeleženo število prijav je bilo zaradi bolezní covid-19 v letih od 2020 do 2023 višje od desetletnega povprečja. Respiratorne nalezljive bolezni (RNB) predstavljajo v letu 2025 povprečno 57 % vseh prijav nalezljivih bolezní, črevesne nalezljive bolezni (ČNB) pa predstavljajo povprečno 10 % vseh prijav (Histogram 1).

HISTOGRAM 1: GIBANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI V REGIJI CELJE V LETIH OD 2016 DO 2025

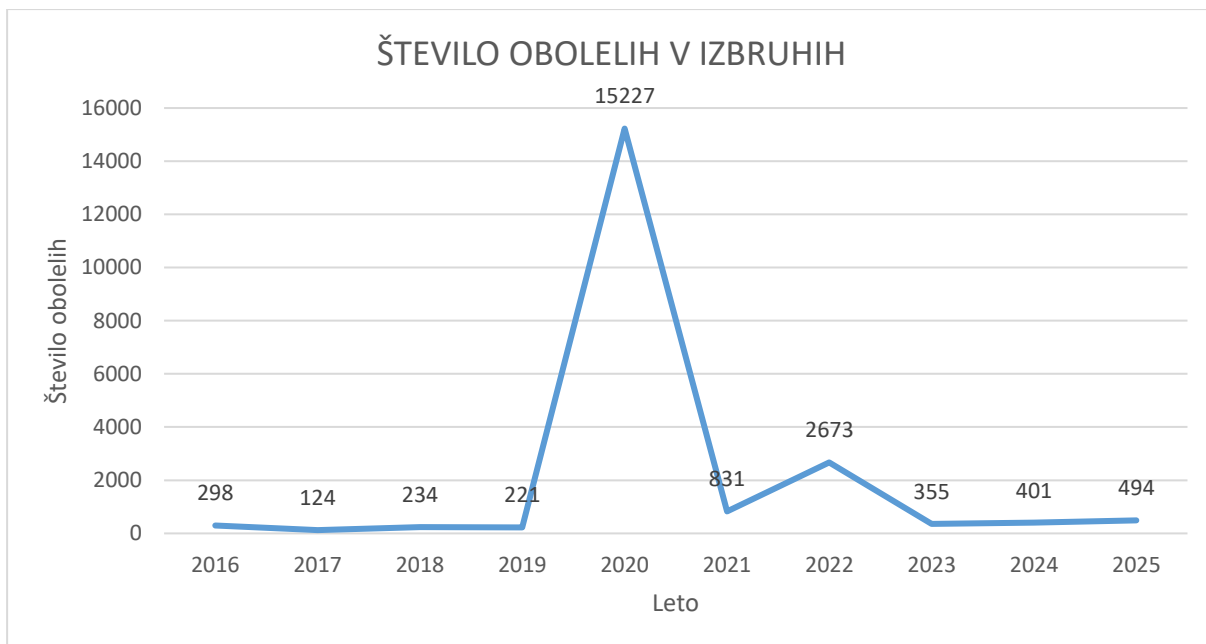
V preteklem desetletju smo zabeležili 317 izbruhov nalezljivih bolezní. Največ je bilo kapljičnih (246) in kontaktnih izbruhov (70). V zadnjih desetih letih smo v letu 2022 obravnavali norovirusni hidrično-kontaktni izbruh. V izbruhih je v opazovanem obdobju obolelo skupaj 20.858 oseb, stopnja obolevnosti je bila 680.7/10.000 prebivalcev. Največ oseb je obolelo v letu 2020 (15.227), najmanj pa v letu 2017, ko je zbolelo 124 oseb (Histogram 3).

Na območju regije smo v letu 2025 prijavili in obravnavali 35 izbruhov nalezljivih bolezní, v katerih je obolelo 494 oseb. Skupno smo obravnavali 21 izbruhov gripe v domovih za starejše občane (DSO), 4 izbruhe covid-19 v DSO, 4 izbruhe garij – enega v društvu za pomoč in samopomoč in tri v družinskem okolju, 3 izbruhe noroviroze – dva v DSO in enega v podjetju, 1 izbruh enterobioze v DSO, 1 družinski izbruh mikrosporije in 1 izbruh gastrointestinalnih težav v DSO, kjer povzročitelj ni bil dokazan.

HISTOGRAM 2: ŠTEVILO IN VRSTE IZBRUHOV NB V REGIJI CELJE V OBDOBJU OD 2016 DO 2025

HISTOGRAM 3: ŠTEVILO OBOLELIH V IZBRUIH NB CELJE V OBDOBJU OD 2016 DO 2025

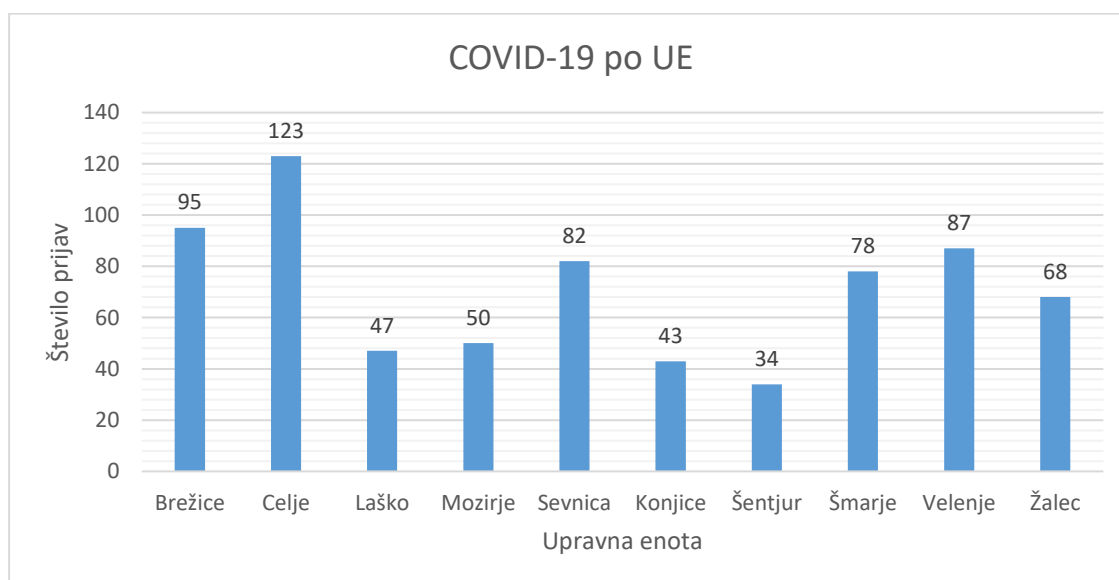
RESPIRATORNE NALEZLJIVE BOLEZNI

V letu 2025 je bilo na področju regije prijavljenih 4829 respiratornih nalezljivih bolezní (s potrjenimi primeri gripe in covid-19, brez tuberkuloze in brez pljučnic-izjema so invazivne pnevmokokie pljučnice), kar predstavlja 57 % vseh prijav.

V letu 2020 smo se v Sloveniji srečali z novo boleznijo, covid-19. Prvi primer smo zabeležili 4. marca 2020. Epidemija covid-19 je bila v Sloveniji razglašena 12. marca 2020. V letu 2025 smo nadaljevali s spremljanjem bolezní covid-19, število obolelih je upadalo. V letu 2025 so se okužbe z virusom SARS-CoV-2 obravnavale enako kot drugi povzročitelji respiratornih okužb.

V celjski regiji smo v letu 2025 zaznali 707 potrjenih primerov okužbe s SARS-CoV-2 (Histogram 4).

HISTOGRAM 4: ŠTEVILO OBOLELIH PO UPRAVNIH ENOTAH S COVID-19 V REGIJI CELJE V LETU 2025

V letu 2025 smo prejeli 9 laboratorijsko potrjenih prijav oslovskega kašlja. (Histogram 5).

HISTOGRAM 5: ŠTEVILO BOLNIKOV Z OSLOVSKIM KAŠLJEM V CELJSKI REGIJI V OBDOBJU OD 2016 DO 2025

ČREVESNE NALEZLJIVE BOLEZNI

Med črevesne nalezljive bolezni uvrščamo obolenja, ki jih povzročajo različni povzročitelji. V zadnjem desetletju je bilo prijavljenih največ enterokolitsov, pri katerih povzročitelj ni bil ugotovljen. Na podlagi Uredbe o varstvu podatkov teh enterokolitsov več ne evidentiramo v bazo prijavljenih nalezljivih bolezní.

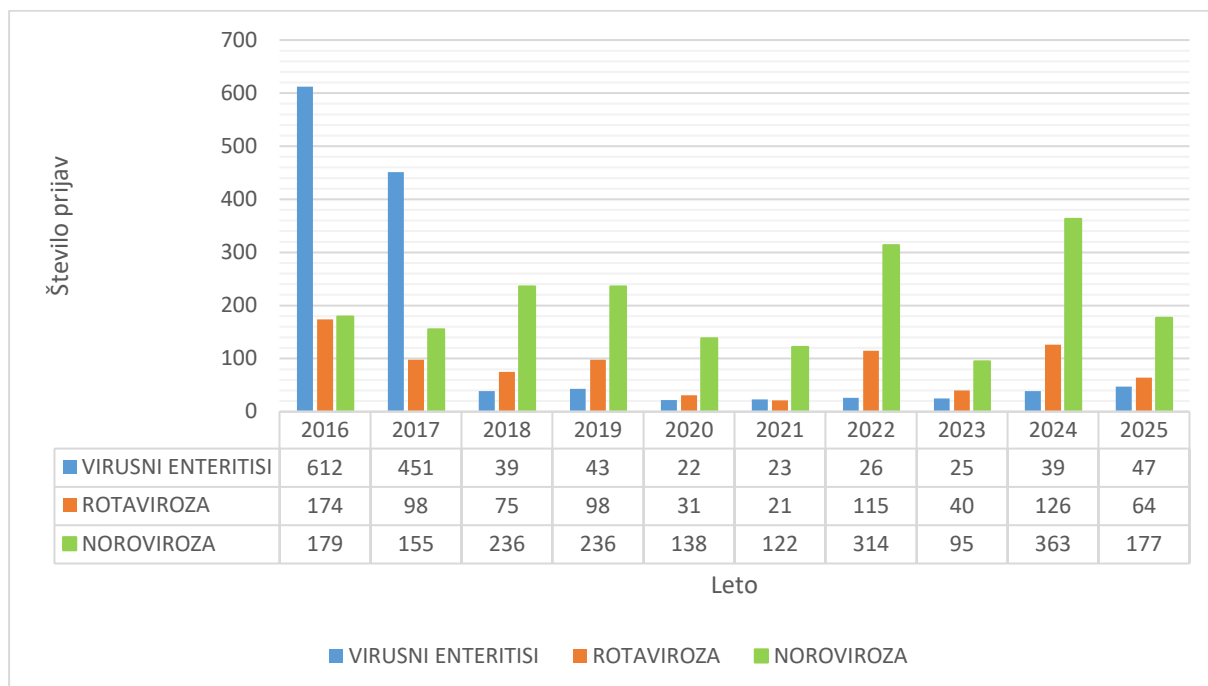
V letu 2025 je bilo največ prijavljenih drugih bakterijskih enterokolitsov (269), sledijo noroviroze (177) in kampilobakterioze (160). Število prijavljenih salmoneloz je bilo 51; najpogosteje je bila iz blata obolelih in asimptomatsko okuženih izolirana *S. Enteritidis* (15) in *S. Coelín* (9). Največje število salmoneloznih obolenj smo zabeležili v letu 2019 (86), najmanj pa v letu 2021 (25).

Vsi ti podatki ne odražajo dejanskega stanja črevesnih NB, saj je ponekod prijavljanje neredno, mikrobiološka laboratorijska diagnostika ugotavljanja povzročiteljev pa opuščena. Prav tako pa prihaja do manjšega števila prijav zaradi varovanja osebnih podatkov, ki ga ureja evropska zakonodaja, saj prijava posameznih primerov akutnih gastroenterokolitsov, kjer povzročitelj ni opredeljen, v Sloveniji ni več obvezna.

ČREVESNI VIRUSNI ENTERITISI

Noroviroza je zelo nalezljiva črevesna bolezen, ki jo povzročajo norovirusi. Prenaša se s tesnim stikom med ljudmi, preko okužene hrane in vode ali z dotikanjem onesnaženih površin.

Rotaviroza je črevesna nalezljiva bolezen, ki jo povzročajo rotavirusi. Pogosto se pojavlja v obliki izbruhov v vrtcih, domovih za starejše občane, bolnicah in povsod, kjer se zadržuje večje število ljudi. **DRUGI VIRUSNI ENTERITISI** najpogostejši povzročitelji virusnih enteritsov so adenovirusi, sapovirusi in astrovirusi (Histogram 6).

HISTOGRAM 6: GIBANJE VIRUSNIH ENTEROKOLITISOV, ROTAVIROZ IN NOROVIROZ V CELJSKI REGIJI V OBDOBJU OD 2016 DO 2025**Preprečevanje širjenja virusnih črevesnih nalezljivih bolezní:**

- Pravilna higiena rok (pravilno umivanje z milom in tekočo vodo, posebno po opravljanju potrebe, menjavi pleníc, pred jedjo ter pred in med pripravo hrane).
- Pri pripravi in shranjevanju živil pazimo, da ne pride do navzkrižnega onesnaženja živil z mikroorganizmi. Živila z ostanki zemlje (krompir, korenje...) shranjujemo ločeno od ostalih živil. Kuhinjske deske, nože, ostale pripomočke uporabljamo ločeno za surova in že kuhana, gotova živila.
- Toplotna obdelava živil naj bo pravilna in zadostna. Sveže sadje in zelenjavo pred uporabo temeljito očistimo in operemo.
- Večino zdravju škodljivih mikroorganizmov, potencialno prisotnih v živilih, uničimo s temperaturo nad 63°C.
- Za pitje in pripravo živil uporabljamo »varno« pitno vodo iz nadzorovanih vodnih virov oziroma vodovodnih sistemov.
- Redno čiščenjem in vzdrževanjem sanitarnih in drugih potencialno onesnaženih prostorov in/ali površin.
- Mokro čiščenje in dezinfekcija onesnaženih površin in prostorov ter pogostejše prezračevanje prostorov (večkrat na dan).
- Uporabljene plenice in ostale krpe, umazane z izločki, je potrebno odstranjevati z odlaganjem v plastične vrečke, ki jih je potrebno dobro zatesniti.
- Otroci, ki imajo drisko in/ali bruhanje ne smejo obiskovati vrtca ali šole – v ustanovo se smejo vrniti po preteku 48 ur od zadnjega bruhanja in/ali driske.

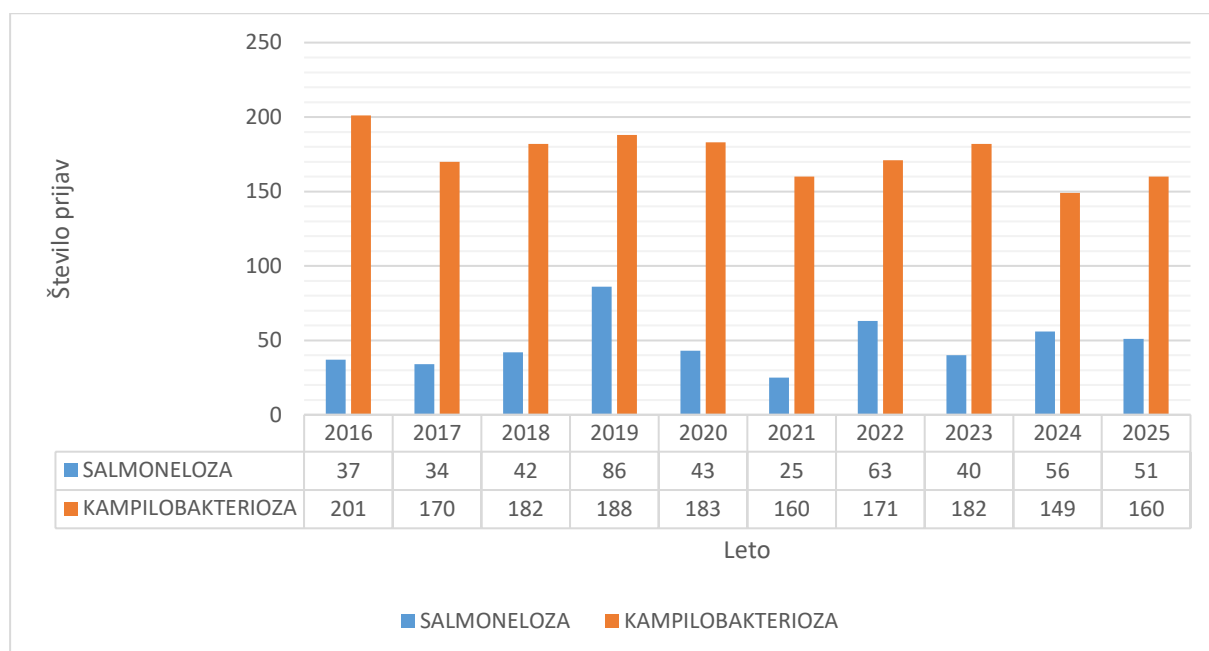
ČREVESNI BAKTERIJSKI ENTERITISI

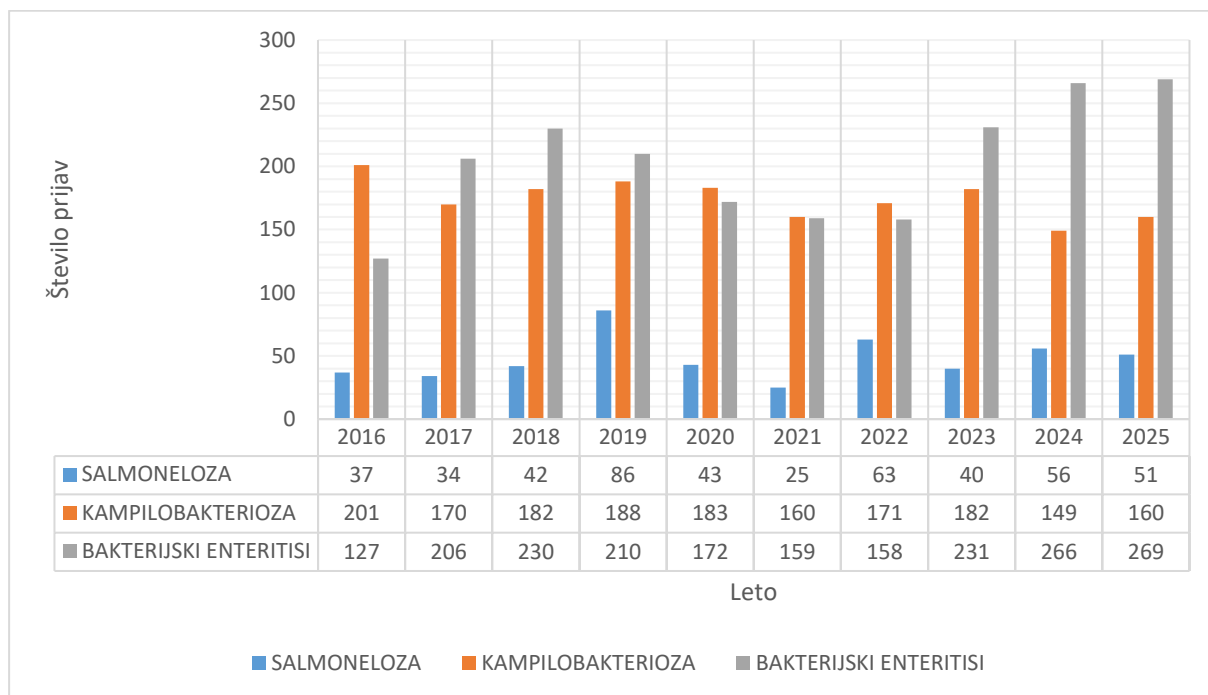
Kampilobakterioza je črevesna nalezljiva bolezen, ki jo povzroča bakterija *Campylobacter*. Razširjena je po vsem svetu, v državah EU je najpogosteje prijavljena zoonoza (Histogram 7).

Salmoneloza je črevesna nalezljiva bolezen, ki jo povzroča bakterija *Salmonella*, razširjena je po vsem svetu (Histogram 6).

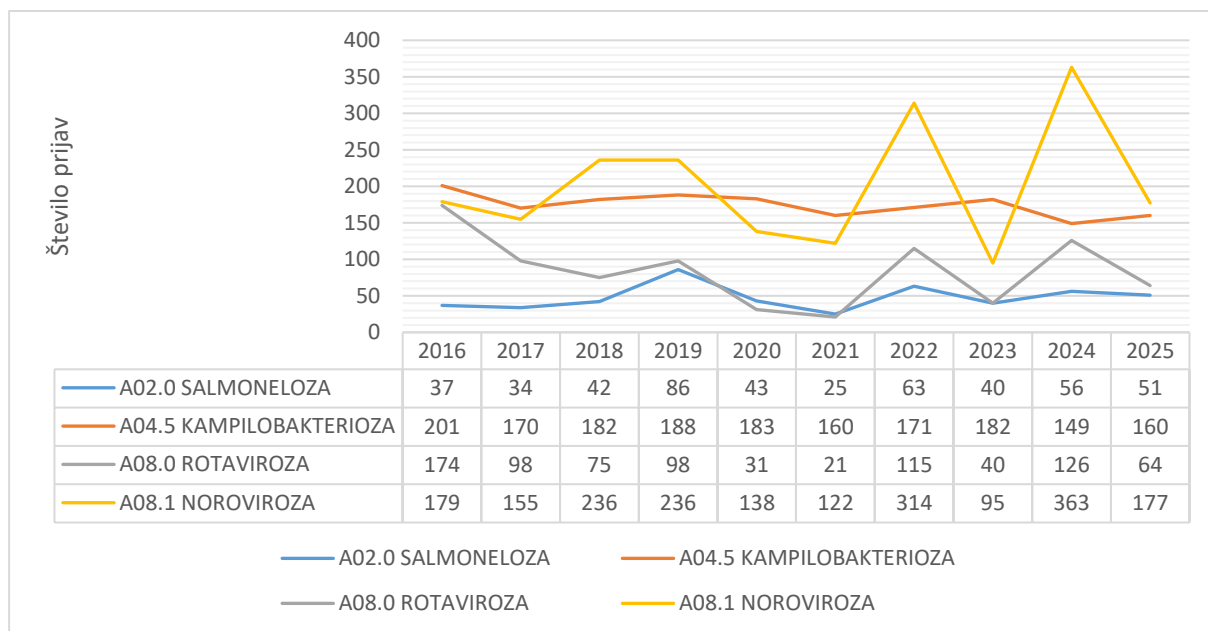
Drugi bakterijski enteritisi: najpogostejši povzročitelji bakterijskih enteritsov so bakterije *Escherichia coli*, *Clostridiodes difficile* in druge opredeljene bakterije. Primerjava obolenj s kampilobaktri, salmonelami in drugimi bakterijskimi enteritisi je prikazana na sliki 8 (Histogram 8).

HISTOGRAM 7: GIBANJE SALMONELOZ IN KAMPILOBAKTERIOZ V CELJSKI REGIJI V OBDOBJU OD 2016 DO 2025

HISTOGRAM 8: GIBANJE SALMONELOZ, KAMPILOBAKTERIOZ IN BAKTERIJSKIH ENTERITISOV V CELJSKI REGIJI V OBDOBJU OD 2016 DO 2025

Na Histogramu 9 je prikaz primerjave med številom opredeljenih virusnih in bakterijskih enteritiso.

HISTOGRAM 9: GIBANJE OPREDELJENIH VIRUSNIH IN BAKTERIJSKIH ENTEROKOLITISOV V CELJSKI REGIJI V OBDOBJU OD 2016 DO 2025

BOLEZNI, KI JIH PREPREČUJEMO S CEPLJENJEM

NORICE

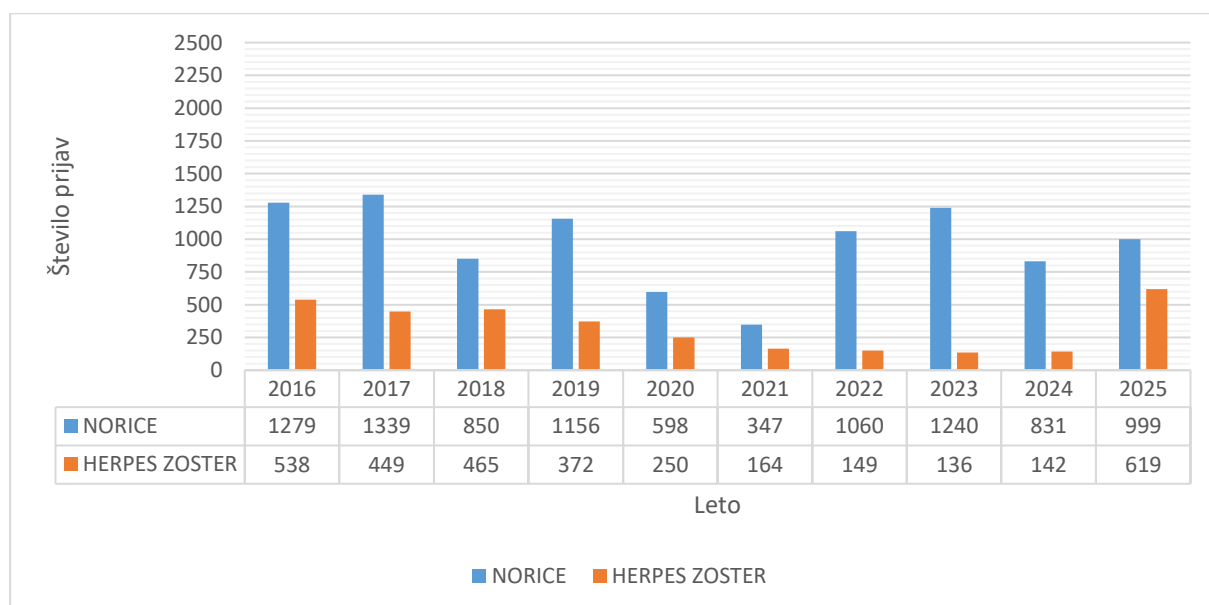
Norice so virusna nalezljiva bolezen, ki jo povzroča virus varicela-zoster (VZV), ki ga uvrščamo v družino herpes virusov. Edini gostitelj virusa je človek. Norice so razširjene po vsem svetu. Okužba se prenaša s kužnimi kapljicami in po zraku ter preko rok, ki so onesnažene z izločki bolnika. Večina ljudi okužbo preboli v otroškem obdobju. Pri sicer zdravih otrocih je praviloma lahka bolezen. Povprečna inkubacija je od 14 do 16 dni. Značilna znaka sta zvišana telesna temperatura in pojav mehurčastega izpuščaja na koži, po sluznicah ustne votline, spolovila in na lasišču. Odrasli, ki zbolijo za noricami, imajo precej težjo obliko bolezni – pojavijo se zapleti kot so pljučnica, vnetje možganskih ovojnic in možganovine. Po prebolelih noricah je imunost za norice trajna. Norice se lahko ponovijo izjemoma in le pri bolnikih z močno okrnjeno imunostjo.

Virus, ki je povzročil norice, ostane prisoten v telesu celo življenje in se lahko aktivira kasneje ter povzroči pasovec oz. herpes zoster.

PASOVEC (HERPES ZOSTER)

Pasovec je posledica aktivacije virusa varicela zoster (VZV). Običajno se pojavlja pri starejših oziroma pri osebah z imunsko pomanjkljivostjo. VZV se največkrat aktivira ob padcu imunosti. Kožni mehurji se pojavijo največkrat na prsnem košu, redkeje na obrazu. Spremlja jih bolečina različne intenzivnosti. Virus varicela zoster je prisoten v mehurčkih sprememb bolnika s pasovcem. Možno je, da bi se ob tesnem stiku (običajno znotraj družine), VZV prenesel na družinskega člana, ki še ni bil nikoli okužen s tem virusom oziroma ni prebolel noric. Ob prebolevanju pasovca so možni zapleti (razsoj virusa ali generaliziran pasovec, vnetje možganskih ovojnic in možganovine, vnetje žil centralnega živčnega sistema) (Histogram 10).

HISTOGRAM 10: GIBANJE PASOVCA – HERPES ZOSTER IN NORIC V CELJSKI REGIJI V OBDOBJU OD 2016 DO 2025

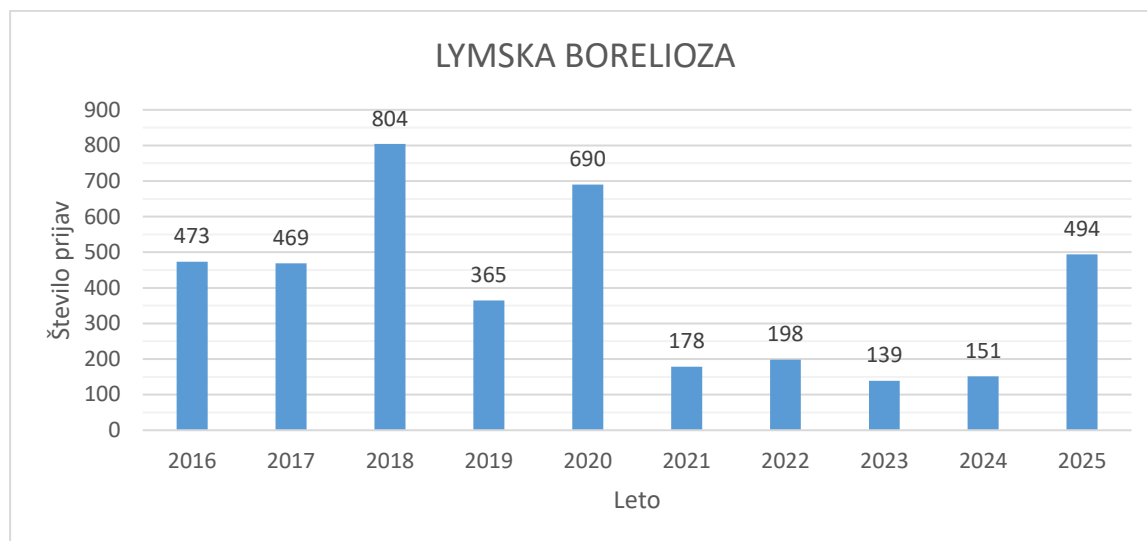

BOLEZNI, KI JIH PRENAŠAJO ČLENONOŽCI

LYMSKA BORELIOZA

V letu 2025 smo zabeležili 494 primerov lymške borelioze, kar je več kot v letu 2024 (151). Bakterije se prenesajo na človeka z ugrizom okuženega klopa iz rodu *Ixodes*. Lymška borelioza se pojavlja preko celega leta, vendar je najpogostejša od februarja do novembra. Mile zime in vlažne pomladi vplivajo na populacijo kloпов. Boreliozo največkrat povezujemo z značilnimi spremembami na koži v obliki erythema migrans. Kožna sprememba je lahko ena sama ali pa jih je več na različnih delih telesa (Histogram 11).

HISTOGRAM 11: GIBANJE LYMSKE BORELIOZE NA CELJSKEM V LETIH OD 2016 DO 2025

KLOPNI MENINGOENCEFALITIS (KME)

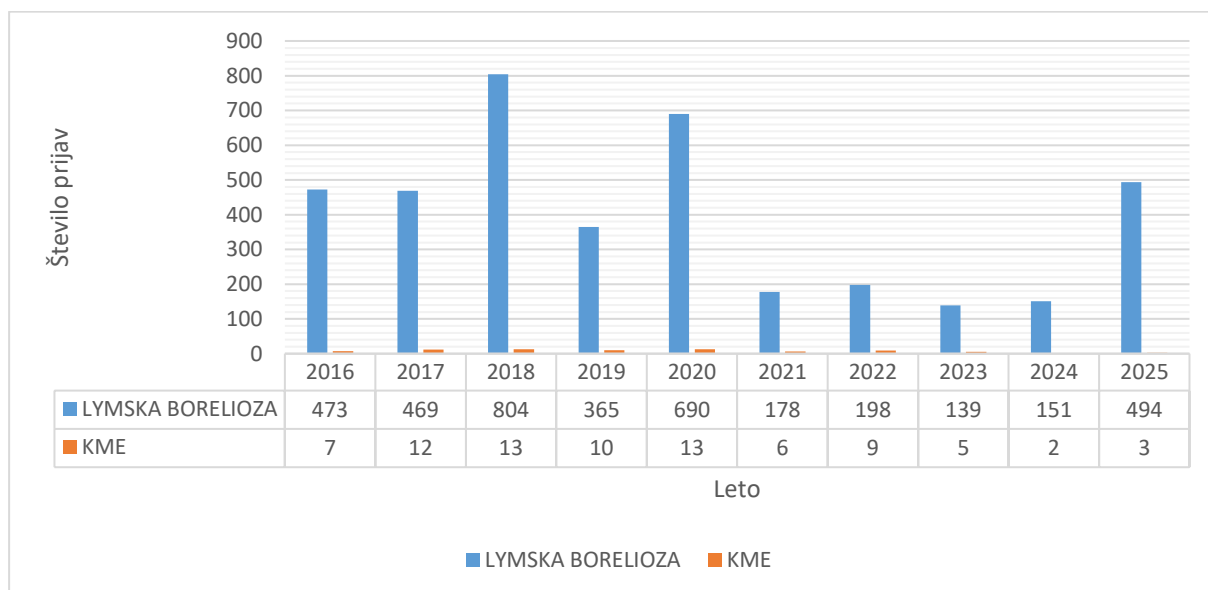
V letu 2025 smo zabeležili 3 primere klopne meningoencefalitisa (KME), v letu 2024 pa dva primera (Histogram 12).

KME je virusna bolezen osrednjega živčevja, ki se prenaša z ugrizom okuženega klopa. Ogroža predvsem ljudi, ki se v obdobju aktivnosti kloпов zadržujejo v naravnih žariščih bolezni. V Evropi je znanih veliko naravnih žarišč KME, posebej v osrednji in vzhodni Evropi, Skandinaviji in baltskih državah. Slovenija spada med države z najvišjo obolevnostjo za KME. Bolezen lahko pusti trajne posledice, kot so glavobol, zmanjšana delovna sposobnost, zmanjšana sposobnost koncentracije, pareze pa tudi ohromelost. KME je redko lahko tudi smrtna bolezen (1-2 odstotka odraslih bolnikov) (Histogram 12, 13).

HISTOGRAM 12: GIBANJE KME NA CELJSKEM V LETIH OD 2016 DO 2025

HISTOGRAM 13: PRIMERJAVA GIBANJA LYMSKE BORELIOZE IN KME NA CELJSKEM V LETIH OD 2016 DO 2025

ANTIRABIČNE OBRAVNAVE

V antirabični ambulanti smo v letu 2025 obravnavali 26 oseb, od tega smo 13 oseb postekspozicijsko cepili proti steklini. Ker je bila leta 2016 Slovenija razglašena za državo prosto stekline, od takrat naprej vsako leto obravnavamo manj oseb zaradi poškodb živali. Za postekspozicijsko cepljenje se odločamo v skladu z veljavnimi nacionalnimi smernicami. Cepili smo 50 % obravnavanih oseb. Postekspozicijsko smo cepili 4 osebe zaradi ugriza psa, 3 osebe zaradi ugriza mačke, 3 osebe zaradi ugriza opice, 2 osebi zaradi ugriza netopirja in eno osebo zaradi ugriza kune. Vse poškodbe, razen obeh ugrizov netopirja, so nastale v tujini.

Cepljenje oseb proti steklini glede na žival, ki je povzročila poškodbo:

Vrsta živali	Število cepljenih oseb
pes	4
mačka	3
opica	3
netopir	2
kuna	1
Skupaj	13

ZDRAVSTVENI NADZOR IN SVETOVANJE POTNIKOM, KI POTUJEJO V TUJINO

V okviru epidemiološke dejavnosti NIJZ OE Celje je v letu 2025 potekalo svetovanje potnikom pred potovanjem v tujino. V letu 2025 smo v okviru ambulate za potnike obravnavali 581 oseb, od tega smo 106 osebam predpisali antimalariko. 260 oseb smo cepili s prvim odmerkom cepiva proti hepatitisu A, 138 oseb smo cepili z obnovitvenim odmerkom cepiva proti hepatitisu A, 85 oseb smo cepili s kombiniranim cepivom proti hepatitisu A in B, 27 oseb s cepivom proti hepatitisu B, 213 oseb smo cepili proti trebušnemu tifusu, 19 oseb proti tetanusu, davici in oslovskemu kašlju, 40 oseb proti meningokoknemu meningitisu, 138 oseb proti rumeni mrzlici, 3 osebe proti ošpicam, mumpsu in rdečkam, 4 osebe proti otroški paralizi in 31 oseb proti steklini.

UKREPI ZA PREPREČEVANJE ŠIRJENJA NALEZLJIVIH BOLEZNI

Epidemiološka služba je izvajala naslednje ukrepe za preprečevanje širjenja nalezljivih bolezní:

- spremljanje gibanja nalezljivih bolezní (sistematično zbiranje in analiziranje podatkov o prijavljenih nalezljivih boleznih, gibanju, trendih),
- epidemiološko raziskovanje in razreševanje izbruhov in epidemij (terensko poizvedovanje in izdelava poročil v primeru vsake epidemije ali suma na epidemijo ter pri nekaterih vrstah nalezljivih bolezní),
- odvzem kužnin za laboratorijsko diagnostiko in identifikacijo povzročiteljev nalezljivih bolezní,
- svetovanje dezinfekcije, dezinfekcije in deratizacije,
- koordinacija cepljenj, strokovna podpora izvajalcem,
- antirabično dejavnost,
- vzgojno izobraževalno dejavnost.

Epidemiološka služba je spremljala gibanje nalezljivih bolezní, analizirala epidemiološko situacijo v regiji ter v zvezi s tem opravljala vse potrebne evidence in poročila. Sproti je o ugotovitvah in predlaganih ukrepih obveščala izvajalce zdravstvene dejavnosti v regiji, območne enote NIJZ, ter inšpekcijske organe v regiji in v državi. Ob pojavu izbruhov nalezljivih bolezní ali ob sumu nanje smo takoj pristopili k epidemiološki raziskavi vzrokov, razširjenosti pojava ter predlagali ukrepe za omejevanje epidemičnega pojavljanja bolezní. Osebe, družine ali kolektivi, ki so bili pod zdravstvenim nadzorom, so bili pisno obveščeni o resnosti razmer in so dobili navodila za preprečevanje širjenja okužb.

Ob vseh aktivnostih je epidemiološka služba ves čas opravljala tudi zdravstveno vzgojno delo, kot enega izmed temeljnih ukrepov za preprečevanja širjenja nalezljivih bolezní. Največji poudarek je bil na individualni vzgoji, prav tako smo preko sporočil za medije javnosti posredovali pomembna javnozdravstvena sporočila.

V letu 2025 smo na Celjskem zabeležili 8475 prijav nalezljivih bolezní, kar je več od petletnega povprečja. Med najpogostje prijavljenimi boleznimi so bili gripa (2859), norice (999), streptokokni tonzilitis (835), covid-19 (707) in herpes zoster (619), kar predstavlja 71 % vseh prijav.

Z namenom pregleda nad epidemiološko situacijo želimo pozvati zdravstvene delavce k bolj doslednemu prijavljanju nalezljivih bolezní in laboratorijskemu potrjevanju povzročiteljev nalezljivih bolezní. V dinamiki prijav nalezljivih bolezní je potrebno upoštevati prenehanje prijavljanja določenih nalezljivih bolezní v letu 2018 in 2019, kar ima za posledico manjše število vseh prijavljenih nalezljivih bolezní. Sprememba v prijavljanju vpliva tudi na zaporedje najpogosteje prijavljenih diagnoz. Veliko nalezljivih bolezní je prijavljenih le na osnovi klinične slike brez laboratorijske potrditve, ki zaradi tega ne odraža dejanske situacije v regiji.

V juniju 2025 smo začeli z uporabo poenotene nacionalne Elektronske prijavnice za nalezljive bolezni in spolno prenesene okužbe. Elektronske prijavnice temeljijo na Centralnem registru podatkov o pacientih (CRPP) ter predstavljajo primer zajema epidemioloških podatkov in elektronskih zdravstvenih zapisov. Na Območnih enotah NIJZ vse posredovane elektronske prijavnice nalezljivih bolezní pregledamo in preverimo. Rezultati polletnega obdobja kažejo na opazno povečanje števila prijavljivih primerov v primerjavi z enakim obdobjem leta 2024.

Prijavitelji nalezljivih bolezní izpolnjujejo elektronske prijavnice v svojih lokalnih zdravstvenoinformacijskih sistemih, od koder jih pošiljajo v CRPP na enak način kot ostalo zdravstveno dokumentacijo. V CRPP se te prijavnice shranijo v bazo in informacijski sistem NIJZ zajema podatke, ki jih uporablja za epidemiološko spremljanje nalezljivih bolezní.

Nalezljive bolezni predstavljajo enega od pomembnih dejavnikov, ki ogrožajo zdravje prebivalstva vseh starostnih skupin. Njihovo obvladovanje zahteva dosledno in pravočasno prepoznavo in prijavo ter zgodnje in učinkovito izvajanje protiepidemijskih ukrepov.